



Campanar i campanes de l'Església de Sant Quirze

Sant Quirze de Besora

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	A la part nord-oest de l'església de Sant Quirze mirant a la plaça de davant. C/ Església S/N
Emplaçament	Al cor del nucli antic a l'angle nord-oest de l'Església
Alçada:	584,4

Coordenades:

Latitud:	42.100532979775
Longitud:	2.2229986638815
UTM Est (X):	435752
UTM Nord (Y):	4661230

Classificació

Número de fitxa	08237 - 15
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani
Segle	XVI-XVIII
Any	1690 i 1937
Autoria de l'element:	Rector Joan Codina Joahna Llahona i Emmanuel Noguer i Ioan Andreu segons inscripcions gravades
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	El campanar va ser restaurat el 1979, però les campanes no ho han estat mai de manera que caldria que s'hi portés una bona tasca de neteja i consolidació ja que algunes d'elles són de tradició medieval i estan sotmeses als xilòfags, inclemències del temps i excrements d'au. Estan tapades mitjançant una reixa de galliner que impedeix l'entrada directe d'aus i altres animals.
Protecció	Física
Tipus de protecció:	Inexistent

Número inventari	Sí. IPA. Núm. 23781
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Restringit
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	5914701DG3651S0001JR
Autoria de la fitxa	Pere Cascante Torrella
Data de registre de la fitxa:	dl., 19/06/2023 - 01:26

Descripció

El conjunt del campanar de l'església de Sant Quirze de Besora es situa a l'extrem nord-oest de l'edifici delimitant amb la plaça de l'església i el carrer de l'església. Consta d'una torre de quatre plantes, les tres primeres pràcticament cegues i la darrera amb diverses obertures que acullen el pis de les campanes. Damunt seu s'alça la coberta piramidal que el cobreix de teula ceràmica àrab damunt encavallades de fusta i protegida per una barana d'obra amb arcs de mig punt decoratius. El conjunt està coronat per un penell i un parallamps. S'accedeix al seu interior per mitjà d'una escala oberta a la part nord del cor i que està il·luminada per dues finestres situades a diferent nivell i situades a les façanes de ponent i tramuntana. Al pis de les campanes s'obren diferents obertures compostes per una sola finestra coronada en arc de mig punt en totes les seves façanes llevat de la de migdia que són geminades. Les campanes són de bronze i tenen diferents mides essent les situades a la finestra geminada amb unes mides inferiors a les altres. Estan sostingudes mitjançant un jou de fusta i presenten diverses inscripcions en baix relleu i amb els seus noms respectius i les dates de construcció/o fabricació. Una de les més antigues data del 1500 i hi té incisos uns relleus i estampes gòtiques.

Seguint la descripció feta per Victor Bordas en el seu article publicat al programa de la Festa Major de 1997 (BORDAS, V. 1997):

Començant a migdia es pot veure a simple vista que són les més petites i tenen menys ornamentació. Una és gairebé llisa i porta solsament unes inicials. La de ponent es va col·locar els anys 40 per haver desaparegut la que hi havia en aquest lloc l'any 1937. Segons especifica és la més gran i porta el nom de MERCEDE i segons diu va ser apadrinada per Donya Mercè Juncadella i Vidal, essent el rector del poble Mossèn Joan Plans. La de llevant és la que té el so més net i bonic, de tamany poca cosa més petita que la de ponent, aquesta té un ran atractiu degut a les sanefes i creus que llueixen a tot volt i que són en relleu, gairebé una obra d'orfeberia i amb la següent inscripció. IESUS MARIA SANT QUIRZE Y SANTA YULITA PREGAU PER NOSALTRES. A la volta de dalt RECTOR YOAN CODINACH OBRES YOAN LLAHONA Y EMANNEL NOGUER ANNO 1690" Segons Bordas li referent a la campana de tramuntana esmenta. La de tramuntana és de mesura mitjana també té llegenda i semblaria que es tractaria d'una campana antiga. La data que llueix és de l'any 1110. Ai això fos veritat seria més antiga que les conegudes popularment com a Rocabertines de Tarragona que en realitat es diuen l'assumpta (1313) i la Fructuosa (1414) considerades les més antigues d'Europa. Pensem que la data faria al·lusió a la consagració de l'església i la campana seria instal·lada segles més tard. Potser el 1500 o 1600. Hi porta la següent inscripció:

St QUIRSE ST YULITA ST ANTONI ORA i als costats IOAN ANDREU ME FECIT I l'altre costat ST SEBASTIANE ORA PRO

A sota seu hi ha la cambra del rellotge amb el suport per l'antic mecanisme, avui desaparegut i substituït per un d'elèctric que no fa funcionar l'esfera situada damunt de la façana principal va ser col·locat per Sr. Ferrer de Tarragona.

Observacions:

Les campanes, corresponen amb un dels pocs elements que s'han conservat i salvat de la destrucció que patí l'església i el seu mobiliari durant la guerra civil. Algunes d'elles són de nova fabricació però moltes altres encara daten dels anys 1500, 1600 i 1700. Referent a la campana de tramuntana que Victor Bordas en el seu article de les campanes de l'església de Sant Quirze esmenta que data de 1110 segons la inscripció que hi ha incisa i que ell mateix posa en dubte, nosaltres pensem que aquesta campana seria fosa també cap als volts del 1500 i 1600. El motiu és que la torre campanar dataria d'una primera ampliació de l'església de principi del segle XVI o XVII ja que la tipologia de la construcció és barroca, la segona en seria el tipus de lletra emprada (capital majúscula) i el tipus d'inscripció que recorda a les llandes de moltes cases gremials dels volts del 1600 i 1700 repartides al llarg del nucli antic. Finalment i com a element detonant en seria l'esment de Sant Sebastià. Ja hem comentat a la fitxa específica que la capella de Sant Sebastià, patró del gremi dels paraires establiren confraria i casa a Sant Quirze cap als volts del 1600 ja que la documentació conservada del gremi dels paraires i les ordinacions data de 1679. Pe tant no hi ha dubte en pensar que la data de 1110 faria al·lusió a la seva consagració però la campana seria fosa molt més tard.

Història

Es tracta d'una església documentada des de l'època medieval (segle XI o XII) i que donà origen a una sagrera i posteriorment a un primer nucli de la vila de Sant Quirze agrupada al seu voltant i de la que en tenim algunes referències històriques en alguns documents i especialment al que fa referència a Ermessenda de Carcassona quan es trasllada en unes cases o castell de Gombau de Besora properes a l'església (1057) on dictà testament i va fer unes generoses donacions a part de voler anar a Roma i Sant Jaume de Compostela. Amb tot sembla ser que aquesta església va funcionar sempre com a església parroquial la qual es va anar eixamplant cap a ponent afegint-hi cossos. Segons podem interpretar possiblement hauria estat una església d'una sola nau amb capçalera orientada a llevant i coronada amb una volta de canó. Segons Joan Serrallonga (Serralloga, J. 1998) A mitjans del segle XVIII i en concret el 1771 l'església de Sant Quirze fou novament bastida en una part prou considerable en un moments que encara es podien destinar recursos a aquestes obres dins de l'estil anomenat barroc neoclassicista "la nova edificació força inexpressiva artísticament, va construir-se amb una gran nau , amb corredors i capelles laterals i un campanar de torre quadrada". Segons consta aquesta església comptava amb un gran retaule barroc que va ser destruït. Durant la carlinada. Abans però i en motiu de la darrera guerra carlina l'església va ser durament saquejada per les tropes liberals. Finalment va ser restaurada a la dècada dels cinquanta i de 1979 quan es produí la restauració de l'interior i de l'exterior.

Bibliografia

BORDAS , V (1997). *Les campanes del nostre poble*. Programa de la festa Major de Sant Quirze 1997. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

ESPADALER PARCERISSAS, R (1996). El castell de Montesquiú a la darrerria de l'edat Mitjana. Col·lecció d'història local q. Club d'història local. Ajuntament de Sant Quirze de Besora.

ESPADALER PARCERISSAS, RAMON (1992). Històries per la història al castell de Montesquiú i el terme de Besora el S. XIV i XVII. Diputació de Barcelona

PLADEVALL FONT, ANTONI (1973). Les parròquies de Sant Quirze i Santa Maria de Besora. *Programa de Festa Major de Sant Quirze de Besora 1973*. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

SERRALLONGA URQUIDI, JOAN (1998). Sant Quirze de Besora. De 1714 a l'actualitat. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

DDAA (1996). Retalls d'història del segle XX. Col·lecció d'història local 2. Club d'història local. Ajuntament de Sant Quirze de Besora





